

Hvis Dagros kunne tale

„ville hun si, ”Dagros er mitt navn, rettferd mitt savn. Villig og billig har vi tjent dere i århundrer. Lite krevd, uselvisk levd. Nå anklages vi for smitte og galenskap.

Saken er: Menneskets galskap smitter oss, ikke omvendt. Menneskene må kureres for grådig jakt etter produkt, penger og prestisje. De stapper oss fulle med antibiotika og kannibalsk kraftfôr og oldtar oss med sæd fra hormonoppblåste monsterstuter. Når menneskets intelligens og ensprede ekspertise-arroganse vil erstatte Guds visdom og helhetssyn – da går det bare én vei.”

*

Dagros fortjener en unnskyldning. Men hun oppmuntres neppe av tanken på at vi mennesker også smitter hverandre. De siste rapportene fra UN-AIDS forteller at i år 2001 er det dobbelt så mange HIV og AIDS-rammede i verden som det de aller mest pessimistiske spådommer gikk ut på i 1990. ”Verden undervurderte helt klart hvor overveldende denne epidemien ville bli,” sier UN-AIDS direktør Peter Plot. Statens Institutt for Folkehelse føyer til: ”HIV-smitten øker i Norge, og hyppigheten av andre overførbare sykdommer indikerer økende seksuell risiko-atferd. Risiko-atferden er bekymringsfull.”

The Sunday Times skriver: ”Sykdommen AIDS er forårsaket av et virus, epidemien er forårsaket av en livsstil.”

”Risiko-atferd”, ”tvilsom livsstil” og ”gale holdninger” er noen av de formuleringene som omskriver begrepet ”dårlig moral”. For i dagens Norge er moral typisk for ord som er blitt fiende av sitt eget innhold. Det er fremmedgjort fra sin opprinnelige karakter og plassert i avdelingen for senil demente på et gamle hjem for utslitte ord.

Allikevel – moral er ikke tapt, men må og vil bli gjenskapt, for effektivt å kunne hanskens med fremtidens raskt voksende atferds-, holdnings- og livsstils-problemer. Vår virkelighet må speiles i en absolutt moral, før vi ser at det er ikke Dagros som er gal.

EE

Overraskende Rumænien

Der var livlig drøftelse ved modtagelsen i Maramures amt. Fra venstre Amsråd Sandor Szentgyörgyi, den ortodokse prest Grigoras Ovidiu, som har ansvar for forældreløse barn i Baia Mare, og den danske advokat Torsten Hvidt.

Foto: K.S. Christensen

Går De rundt med et bilde af Rumænien som et nedslidt, nedtrykt land uden store fremtidsmuligheder? Så vær klar til en overraskelse: billedet er forkert! Husene står funkende fine i landsby efter landsby, hver kvadratmeter land er dyrket – om end ofte på lidt gammeldags manér, og kvinderne går rundt i stilfuldt tøj, hvadenten det er det helt lårkorte eller de lidt længere udgaver af moden.

Sådan oplevede tre danske ægtepar Rumænien. De var indbudt til i ugerne før påske at forelæse om demokrati på fire universiteter i den transylvanske del af Rumænien. Torsten og Urte Hvidt (advokat/lærer), Knud Simon og Ingrid Christensen (journalist/lærer) og Keld og Inger Jørgensen med en livslang erfaring fra MRAs arbejde på flere kontinenter havde fordelt emnerne mellem sig, så de til sammen dækkede kriminalret, kvinderettigheder, uddannelse til demokrati i skolerne, brobygning over nationale grænser, den frie presse, og den historiske udvikling, som førte op til højskole, brugsforeninger, andelsbevægelse, fagforeningsbevægelse og 1930ernes sociallovgivning.

På egen foranledning havde de rumænske værter oversat Keld Jørgensens bog ”Initiativets

for Change – Denmark 1938-55” til deres eget sprog. 750 eksemplarer af denne bog om Oxfordgruppens og MRAs påvirkning af det danske samfund blev givet personligt til studenter og professorer ved de fire universiteter. Der var betydelig spørgelyst blandt de unge og mange samtaler efter forelæsnningerne.

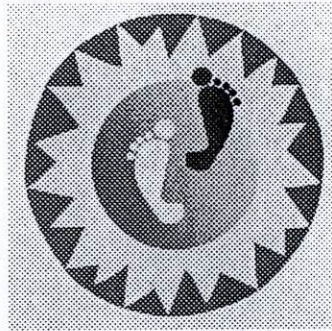
I Alba Iulia blev den danske gruppe modtaget af prefekten Joan Rus og i Baia Mare af Maramures-prefektens generalsekretær Stefan Gönczi, som understregede, at den kristne tro er kilden til det rumænske folks styrke og også kan blive dets frelse. Gennem historien har Rumænien ofret meget af sin ungdom på at lade Europa få en chance for at udvikle sin kultur, sagde Stefan Gönczi. Han bad gæsterne være rumænerne budbringere om, at Rumænien også i dag hører med til Europa.

Initiativtagerne til forelæsningsrejsen var folk i det rumænske retssystem, som efter at have været i Caux ser karakterdannelse som den eneste farbare vej til at få bugt med den korruption, som er en arv fra kommunismen, og som mer end noget andet hindrer landet i at udvikle sine menneskelige og materielle resourcer.

Knud Simon Christensen, København

Fra Australia til Zimbabwe

Politisk motivert vold og terror preger nyhetene fra Zimbabwe. En gruppe på syv australiere som besøkte Zimbabwe i februar, gjorde sitt for å synliggjøre et alternativ. Gjennom drama, sang og dans fortalte de om det forsoningsarbeid som pågår i Australia. Der er det en økende erkjennelse blant de hvite av den store urett de har begått mot urbefolkningen, aboriginene. En av de syv, sangeren og komponisten Johnny Huckle, tilhørte denne folkegruppen, og har selv gått gjennom en radikal forvandling. "Jeg likte ikke den typen menneske jeg hadde blitt, med så mye uærlighet og bitterhet," sa han. "For tre år siden hadde jeg en drøm der mine foreldre ba meg om å bryte med

Logoen for "Journey of healing".

det som bandt meg. Det var begynnelsen på en reise som resulterte i åndelig fornyelse."

Huckle komponerte melodien som ble

temasangen for "Journey of healing", den landsomfattende folkeaksjonen for å erkjenne og gi godtgjørelse for uretten som storsamfunnet hadde begått mot aboriginene. Den ble lansert i 1999. I fokus sto "de stjålne generasjoner", aboriginerbarn som med tvang var blitt fratatt sine foreldre for å bli assimilert i det hvite samfunnet.

De australske gjestene fant et lydhørt publikum. "Disse gjestene sier hva vi trenger å høre," sa en av dem. "Dette er ikke politisk. Det som trengs her er å helbrede nasjonens sår. Dette skulle sendes på fjernsynet." Fire dager senere fikk australierne 20 minutter på fjernsynet i beste sendetid.

Hverdag i Sør-Afrika

Av Sam Mxolisi Pono, leder for MRA-stiftelsen i Sør-Afrika

På veien hjem forleden dag stoppet jeg ved et kjøpesenter i Pretoria. Da jeg skulle til å gå ut av bilen, oppdaget jeg en ung veskenapper som dro i en eldre kvinnes håndveske. Jeg løp til for å stoppe ham. Han ba meg å komme meg av gårde, dette hadde ikke jeg noe med. Dessuten, skrek han, var hun hvit og en av 'fienden'.

"Farge har ingenting å gjøre med det," ropte jeg. "Du stjeler fra en uskyldig sør-afrikansk medborger. Tar du fra henne, kommer du til å stjele fra hvemsomhelst – selv en annen afrikaner." Da han stakk, prøvde jeg å løpe etter ham, men måtte gi opp.

Rasende vendte jeg tilbake til bilen. Først tenkte jeg at jeg skulle ta en kald drikk for å kjøle meg ned, men været var alt annet enn varmt så jeg lot det være. Isteden startet jeg opp bilen, satte den i revers, og rygget rett inn i døren på en bil bak meg. Jeg var så opprørt at jeg hadde oversett den. Det ble en kraftig bulk.

Til min lettelse var det ingen skade på min bil. Jeg så meg rundt – ingen hadde lagt merke til sammenstøtet. Min første innskyttelse var å forsvinne så fort som mulig. Men så meldte det seg en følelse av at jeg ikke var alene. Om ingen andre hadde sett det, så hadde Gud gjort det. I tillegg var det ett av mine erklærte mål å utrydde korrupsjon. Det sto klart for meg at jeg ikke kunne være uærlig hvis jeg ville utfordre våre ledere. Ellers var jeg jo en hykler!

Eieren av den andre bilen dukket ikke opp. Det endte med at jeg skrev en lapp med mitt telefonnummer og stakk den under hans vindusvisker. Han ringte like etter at jeg kom hjem. Jeg tok fullt ansvar for bulken og bilen ble reparert på noen få dager. I en av våre telefonsamtaler spurte eieren meg hva som hadde fått meg til å være så ærlig. Jeg fortalte ham at jeg først hadde tenkt å stikke av, men at ett av mine mål i livet var å gjenreise moralen i Sør-Afrika. Derfor hadde jeg ikke noe annet valg enn å skrive lappen.

Gjennom hele denne historien har jeg fått meg en ny venn. Tilliten mellom oss vil bidra til forsoning mellom rasene. En dag sendte han meg følgende fax: "Jeg er spesielt takknemlig for den ærlige og oppriktige måten du har gått frem på i denne situasjonen. Det er oppmuntrende at det fremdeles finnes ærlige folk i vårt samfunn." Vi er blitt enige om å møtes, sammen med våre koner.

For meg har dette vært en befriende åndelig erfaring. Hvis jeg ikke hadde skrevet lappen, ville jeg gått glipp av friheten. Dette har gjenopplivet mitt kall til å gjøre Sør-Afrika til et bedre sted å bo i, og hvor Gud får bestemme over våre liv.

Jeg tror på en renessanse for Afrika. Mer enn noen gang er jeg overbevist om at det er en lang prosess som begynner med en hjertets forvandling hos oss selv. En sårn kjedereaksjon av forvandlede hjerter og nye holdninger kan virkelig gjøre Afrikas storhet.

Meget kort fra Kenya

Førstmannen Joseph Wainaina sykler rundt i sitt distrikt, viser videoer og forteller hvordan han brøt ut av hevneens vonde sirkel. Hjemmet hans i Rift Valley ble to ganger rasert under stammekonflikter. Hans beslutning om å tilgi holder på å bringe forsoning i området. Han er en del av den MRA-inspirerte "Clean Kenya" kampanjen som i weekendene sender grupper av forpliktete mennesker rundt om i landet for å motarbeide splittelse og korrupsjon. De støttes bl. a. av Bedan Mbugwa, sjefredaktøren av den landsomfattende avisen "The People". Den har som motto 'ærlig, oppriktig og fryktløs'. Mbugwa har da også sittet i fengsel to ganger p.g.a. sine standpunkter.

Etiopia

"Vi må slutte å legge skylden på Eritrea. Vår skole kan bli pioner for den ånden og tenkningen dere bragte hit i dag," sa rektor til de 650 elevene ved en internasjonal skole etter at et MRA-team hadde fortalt om sine erfaringer. Arkitektforeningen i Addis Ababa innbød det samme teamet til å tale om "ærlighet og integritet i yrkeslivet".

MRA's aktualitet

MRA's årlige internasjonale samråd ble denne gang holdt i Richmond, Virginia, 4 - 12 mars. Norden var representert ved Tone Høimyr Nelson fra Norge og Birgitta Grahn-Samnegård fra Sverige. For å klargjøre hva MRA står for, utarbeidet de 35 deltakerne fra hele verden følgende uttalelse:

I en tid med globalisering som slag-ord og virkelighet, kan enkeltmennesket fortsatt være en nøkkel og drivkraft til samfunnsforandring.

I en tid preget av forvirrende informasjonsflom, kan vi i stillhet lytte til Guds eller samvittighetens stemme og finne indre frihet, klarsyn og retning.

I en tid med økende tidspress, ledes vi til å leve på overflaten. Forandring på det personlige og samfunnsmessige plan stimuleres ved selverkjennelse og klarhet om egne motiver.

I en tid med moralsk relativisme, er ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet uunnværlige målestokker for individuell

livsførsel og fellesehandling.

I en tid fokusert på fortjeneste og resultater, er omsorg for og fra det enkelte menneske en forutsetning for varig forandring.

I en tid med etniske konflikter, må alle menneskers likeverd stå fast. Enhver har noe umistelig å bidra med i samfunnet.

I en tid da hat og forbitrelse driver hevneens kretslop videre, vil tilgivelse og oppgjør for urett være midler til frigjøring og helbredelse.

I et samfunn der vi er raske til å finne syndebukker, kan ærlig og åpen samtale forene mennesker til handling på tvers av gamle og historiske skillelinjer.

I en verden preget av konflikter og motstridende interesser, kan grupper som er forpliktet av de samme verdier, alliere seg og tjene som eksempel på et rettferdigere og barmhjertigere samfunn.

Kurs for USA's marine

USA's militære nærvær verden rundt kan løse eller utløse konflikter. Meget avhenger av de militæres egne holdninger. De kan opptre maktbevisst som verdenspoliti, eller selvpoppofrende som vern mot vold og blodutgytelse.

Det finnes krefter innen den amerikanske marinen som arbeider for det siste. Marinen har 900 feltprester fra forskjellige trossamfunn. Hvis de er riktig trent, kan de spille en forebyggende rolle. En bok som utkom i 1994 har bidratt til at ledende krefter i marinen er blitt mer klar over at mange konflikter verden rundt har en religiøs dimensjon. "Religion som den glemte faktor i statsmannskunst" er bokens tittel, og redaktøren er den amerikanske konfliktforskeren Douglas Johnston. Han var tidligere vise-statssekretær i det amerikanske marine-departementet og er nå vise-president i det amerikanske Center for Strategic and International Studies (CSIS). Boken bringer bl.a. flere detaljerte eksempler på MRA's bidrag til konfliktløsning mellom Frankrike og Tyskland i 40- og 50-årene, og mellom svart og hvit i Zimbabwes frigjøringskamp.

Marinen ba Douglas Johnston om å samle et team for å kurse sine feltprester om religionens potensiale i konfliktløsning. I teamet er bl.a. Dick Ruffin fra den amerikanske

MRA-stiftelsen og Donald Shriver, den tidligere rektor ved det kjente Union Theological Seminary i New York. Kurset analyserer bl. a. pågående konflikter i forskjellige deler av verden, elementer i forskjellige religioner som målbærer ikke-vold og hvordan man kan bidra til å stoppe hevneens og hatets vonde kretslop.

Hensikten er å dyktiggjøre feltprestene som rådgivere for den militære ledelse når det gjelder å bygge tillit og skape forståelse i konfliktområder hvor USA har et fredsskape oppdrag. Et kurs varer i fire dager, og vil bli gjennomført på 11 forskjellige steder. Feltprestenes gjensvar på utfordringene som denne nye rollen stiller dem overfor, har vært oppmuntrende.

Moldova

"Ny sivilisasjon" kalles den nye MRA stiftelsen i Moldova. Før parlamentsvalgene

i mars lanserte den kampanjen "Tenk og stem!" Med spørreskjema om partienes mål og grunnlag besøkte de hovedkvarterene til alle 23 partier. Resultatet var en 24-siders brosjyre som de delte ut på gatene, i de høyere skoler og studentboligene. Nå vil de følge opp med de nyvalgte parlamentarikerne.

De planlegger også et program for skolene, assistert av Bhavesh Patel, en ung engelsk-indisk lærer som har tatt seg jobb i hovedstaden Chisinau for å støtte den nye stiftelsens arbeid. En sterk gruppe fra Moldova kommer til MRA-konferansen i Caux, Sveits, i sommer.

Junior Round Table

Yngre folk fra industri og forretningsliv har de siste årene arrangert rundebordskonferanser i Caux under tittelen "Junior Round Table" (JRT). De er et nettverk på ca 100 i 22 land og holder regelmessig kontakt for å utveksle ideer og støtte hverandre. Sist møttes de i mars i Porec i Kroatia for å planlegge sommerens møte i Caux. Opplysninger om møtet, som finner sted 14. - 19. juli, kan hentes fra www.mra-usa.org/jrt

Washington

Med "Allianser for forsoning og rettferdighet" som tema, har grupper på tvers av rase-skillene i USA's storbyer satt hverandre stevne i Washington DC 20. - 24. juni. Arrangører er de MRA-inspirerte initiativene "Hope in the Cities" og "Agenda for forsoning", i samarbeid med Instituttet for tro og politikk. Det ventes også deltakere fra Mellom- og Sør-Amerika og fra Sør-Afrika, Midt-Østen og Russland.

Mexico

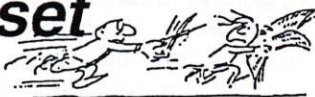
I Monterrey, Mexico, arrangerte studenter ved byens katolske universitet i mars et rådslag om MRA's arbeid og samarbeid i Nord- og Sør-Amerika. Syv nasjoner var representert.

I Mexico City møttes de med den tidligere ordføreren som understreket at manglende sosial samvittighet i industri- og finansverdenen var ett av landets alvorligste problemer. På stedet planla de en sammenkomst hvor søkelyset rettes mot dette spørsmålet.

Til våre lesere

Som kjent er det ingen abonnementspris på Ny Verden. Utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver. Vi er takknemlige for bidragene som kom i fjor og håper på støtte også i år. Giroblankett vedlegges dette nummer.

Sakset

Trua mi er berre den vertikale, enkle, naive barnetrua rett opp til Gud. Vi let oss kanskje lure tidleg på nittitalet då vi trudde at teologien ville endre oss meir enn den faktisk gjorde.

Menneska er på mange måtar både naive og primitive, men der kjem teatret inn. Det har ei sterk humaniserande kraft. Det har noko med empati å gjere, å slutta å sjå andre som objekt, men som subjekt. Det får oss til å tenkje gjennom dei verdiane vi har.

*Hans Rossinè,
nyutnevnt dramasef i NRK,
Vårt Land, 3/3-01*

Hva er det som gjør et mannskor fra Berlevåg så ufattelig interessant for kinopublikum over hele landet? Menneskenes søken etter fellesskap og meningsfylt virksomhet er gjenkjennelig over hele kloden. En kraftfull dokumentarfilm får oss til å begripe at de fleste verdier i dette landet skapes nord for Alnabru og sør for Aker Brygge. Filmen "Heftig og begeistret" har kommet i rett tid. Den har truffet oss i hjertet. Og det er i hjertet vi trenger å bli truffet i dag.

*Skuespilleren Jakob Margido Esp,
Dagbladet, 21/3-01*

Jeg har vært opptatt av alternative ting. Men det var en omvei til sentrum. Som er Gud. Jeg er født katolsk, men da jeg var 15 droppet jeg liksom alt. Siden har jeg forsøkt å finne tilbake til det åndelige. Hinduisme, buddhisme, New Age - jeg har vært gjennom det hele. Men da min sønn ble (kreft)-syk, fikk jeg en gave direkte fra Gud. Jeg gikk og knelte i kapellet på sykehuset. Plutselig følte jeg en varme som strømmet inn. Jeg bare følte at det var hjelp som kom.

Den har gitt meg ro og styrke.

*Elizabeth Norberg-Schulz,
verdenskjent operasanger,
Dagbladets magasin 14/4 - 01*

Verdikommisjonen har ikkje havarert, men det er ei ribba skute som kjem i hamn etter motvinden. I ein gravtale trur eg likevel ein kan seia at kommisjonen har gjort mye godt i det stille. Vi lyser fred over Verdikommisjonens minne. Og det er synd, for den burde ha skapt mer produktiv ufred. Det hadde vore til pass for oss.

*Andreas Hompland
i Dagbladet, 25/3 -01*

I Bosnia og Herzegowina er det nasjonalistene som i dag har motvind. Om de er muslimer, kroater eller serbere, mistet de halvparten av stemmene og regjeringsmakten ved de siste valgene. For første gang siden krigen har Bosnia og Herzegowina en regjering hvor de tre store nasjonalistiske partiene ikke er med. Selv i områder hvor de fæleste krigsforbrytelsene ble begått - som i Srebrenica - vender flyktingene tilbake. Gjenoppbyggingen blir en smertefull økonomisk og samfunnsmessig omformingsprosess, som i andre tidligere kommunistiske stater.

*Wolfgang Petritsch,
høykommissær i Bosnia og
Herzegowina, ansvarlig for gjennomføringen av den sivile del av Dayton-avtalen.
Die Zeit, Hamburg. 22/3 -01*

Det er uærlig straks å tolke "nasjon" som "nasjonalisme" og "patriotisme" som "nasjonal arroganse". For at en tysker skal kunne være stolt over sin Forbundsrepublikk, behøver han ikke å fiske i den brune suppen. Han kan peke på at demokratiet har slått rot i en jord som var gjennomsyret av autoritært og totalitært tankegods. Den som vil være

stolt over dette, kan rolig være det. Selv ikke den villeste fantast hadde i 1945 tiltrudd tyskerne denne utviklingen. Men det må være en spesiell slags stolthet - en som ikke ytrer seg i selvtilfredshet og overlegenhet - og slett ikke i arroganse overfor andre. Men det går fremover når en tidligere leder for ungsosialistene ved navn Schröder er 'stolt over sitt land og dets demokratiske kultur'.

*Josef Joffe
i Die Zeit, Hamburg, 22/3 -01*

Polsk katolisisme har noe varmt, populistisk, av og til nesten karnevalsaktig, over seg. Til forskjell fra vestlige samfunn som styres av kapitalismens stramme tøyler, legger polakkene stor vekt på varme mellom mennesker, også på jobben. Bare i en slik atmosfære jobber de effektivt. Unge polakker jeg møtte på vei hjem fra Berlin var foruroliget over at tyskerne tar livet for alvorlig og prøver å være best hele tiden. Dypt inni seg har polakkene et behov for uformell moro og løsslupenhet. De ønsker ikke å være et lite tannhjul på en stor maskin og er tilbøyelige til å forkaste ytterligheter. Årsaken ligger i polsk kultur, i en blanding av ironi og alvor som jeg ikke har møtt i noe annet land.

*Stefan Chwin, polsk forfatter.
Kulturchronik, Bonn, nr. 6 -2000*

Den som betrakter dyrene hovedsakelig som gjenstander til nytte for mennesker, misforstår livets verdi generelt, og mangler dermed også forståelse for menneskeverdet. Den nytteorienterte holdning til dyrene bunner i brutalitet. Som Albert Schweitzer sa: "Det lille du kan gjøre er mye - hvis du kan befri et eneste vesen fra angst og smerte, enten det er et menneske eller et dyr. Å bevare liv er den eneste lykke."

*Professor Franz Kromka
i Frankfurter Allgemeine Zeitung,
4/4-01*

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.